

Belarus Cumhuriyeti
Sağlık Bakanlığı

Birleşmiş Milletler
Çocuklara Yardım Fonu
Birleşmiş Milletler
Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF)
Belarus Cumhuriyeti Ofisi
e-posta: unicef@tut.by

ÇOCUKLAR VE BİLGİSAYAR

BİLGİSAYAR ÇOCUKLARA FAYDALI MI ZARARLI MI?

Bilgisayar 20. yüzyıl insan düşüncesinin tacıdır; insanlığın son bin yıldaki başarılarına dair umutlar ona dayanmaktadır. Peki, bütün bunlar bu başarılarla ulaşacak olan genç nesli nasıl etkilemektedir? Ebeveynler çocuklarının bilgisayar kullanmasına izin verirken aşağıdakileri göz önünde bulundurmalıdır.

OLUMLU HUSUSLAR

Bilgisayarla çalışmak bir çocuğun eğitim süreci için çok faydalı olabilir. Bilgisayarda bilgiler dinamik ve renkli bir şekilde sunulur, metin resim ve grafiklerle birleştirilir, animasyon kullanılır, renk ve ses açığa çıkar ve birçok ilişkisel bağlantı kullanılır.

Bütün bunların çocuğun ruhunun duygu ve irade alanları üzerinde olumlu bir etkisi vardır, daha yüksek sinir aktivitesinin hareketliliğini uyarır, dikkat ve doğruluğu geliştirir. Beyin çok zaman alan rutin işlerden kurtulur ve bu nedenle yaratıcı süreç yoğunlaşır.

ULUSAL SEMBOLLERİN VE TARİHİ OLAYLARIN KULLANILDIĞI MANTIK VE STRATEJİ OYUNLARI YARATICI YETENEKLERİN GELİŞTİRİLMESİNİ, STRATEJİK VE TAKTİKSEL DÜŞÜNCENİN KULLANILMASINI TEŞVİK EDER VE FARKLI HALKLARIN VE KÜLTÜRLERİN GELENEKLERİYLE TANIŞTIRIR.

Eğitim sürecinde bilgisayar kullanmanın olumlu yanlarından bir diğeri de kendi hatalarına karşı tutumun değişmesidir. Kişide bilinçsiz olarak hatalardan kaçınma arzusu vardır ve kişide geçmişte hata yapmayla ilgili olumsuz bir deneyimi varsa, hata yapma korkusu da vardır. Hata yapma korkusu aynı zamanda yaratıcılığı ve yeni şeylerde uzmanlaşma arzusunu da engeller. Bazı standart çözümler bulan çocuk, hatalara olumsuz duyguların eşlik etmesi nedeniyle yeni seçenekler aramayı bırakır.

Bilgisayarla iletişim kurarken hatalar kolayca “düzeltilir” ve genel olarak ana olumlu işlevlerini yerine getirmeye başlar; doğru yoldan sapmanıza izin vermez. Yaratıcılık açısından yetenekli ve kararlı insanların hatalara yaklaşım şekli tam olarak budur. Gerçekte bir hatayı hızlı bir şekilde düzeltmek genellikle mümkün değildir, çünkü yapılan hataların sonuçları uzun bir süre sonra ortaya çıkar (sınavdan kötü not almak). Öte yandan bilgisayar, hatalarla hızlı bir temas kurar ve bu koşullar altında küçük düşürücü sonuçlar doğurmaz.

Ancak buradaki olumsuz husus, bilgisayarla çalışırken hataları düzeltmenin kolaylığına alışan çocuğun bu alışkanlığı hayata taşıyabilecek ve mantıksız riskler alma ve sorumsuz davranma eğilimi geliştirebilecek olmasıdır.

OLUMSUZ HUSUSLAR

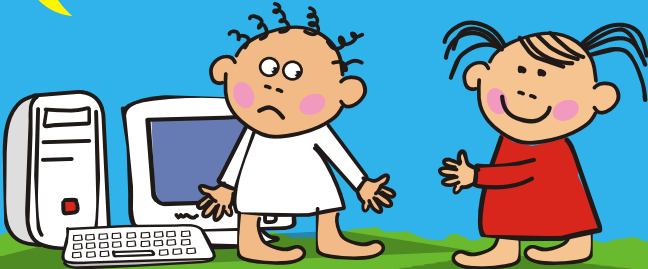
Bilgisayarda oyun oynarken insanın dikkati ekranda gerçekleşen eyleme o kadar güçlü bir şekilde yoğunlaşır ki bir tür trans hâli gelişir ve gerçek zaman duygusu kaybolur. Çocuk birkaç saat boyunca ekrandan uzaklaşamadığında “bilgisayara takılma” sorunu ortaya çıkar. Bu tür durumlar sık sık tekrarlanırsa **bilgisayar bağımlılığı** riski ortaya çıkar.

Sadece kovalamaca ve insanların mağdur olduğu cinayetler içeren düşük seviyeli oyunlar oynanırsa bu tür davranışların önündeki psikolojik engel önemli ölçüde azalabilir. Sanal bir dünyada sanal bir sorumluluk vardır. Bu tür oyunlar sık sık ve uzun süre oynandığında şiddete yönelik bu tutum bilinçsiz hâle gelir ve çocuğun gerçek dünyada herhangi bir kabahat işleme sorumluluğunu önemli ölçüde azaltabilir.

SOSYAL AÇIDAN

Çocuğun normal zihinsel ve sosyal gelişimi için insanlarla sosyalleşme deneyimine ihtiyacı vardır. Bu, diğer insanları, kendini, dünyadaki yerini ve bizzat dünyayı anlamının temelidir. İletişim gerektiği ölçüde uzun ve çeşitli olmalıdır. Beden için beslenme ne ise, ruh için de iletişim odur. Hepimiz normal gelişimi için vücudun yağlara, proteinlere, karbonhidratlara, vitaminlere ve minerallere ihtiyacı olduğunu biliriz.

Ruhun ise farklı cinsiyet ve yaştan, farklı sosyal gruplardan ve milletlerden insanlarla gerçek iletişime ihtiyacı vardır. Aç bir insan “lezzetli” bir TV programı izleyerek ne kadar kalori ve vitamin alır? Tek arkadaşı bilgisayar olan bir çocuğun ruh hâli de aynı durumdadır.

TIBBİ AÇIDAN

Bilgisayarda çalışırken sağlık kurallarına uyulması zorunludur, aksi takdirde bilgisayarın zararları faydalarından daha ağır olacaktır.

Uzun süre ekran karşısında çalışıldığında göz, omurga, bazı sırt kas grupları, kol kasları aşırı yük altında kalır, yorgunluk oluşur ve saatlerce çalışıldığında sinir sisteminde tükenme ortaya çıkar.

Olumsuz sonuçlardan kaçınmak için her 45 dakikada bir 10-15 dakika ara vermek gerekir (büyük yaştaki çocuklar için) ve daha küçük yaştaki çocuklar için bilgisayarda çalışma süresi 30-40 dakikayı geçmemelidir.

SONUÇ OLARAK, EBEVEYNLER ÇOCUKLARININ BESLENMESİNİN NİTELİĞİNE VE NİCELİĞİNE ÖNEM VERDİĞİ KADAR ÇOCUKLARININ KULLANDIĞI “BİLGİSAYAR ÜRÜNLERİNİN” NİTELİĞİNE VE NİCELİĞİNE DE ÖNEM VERMELİDİR; ÇOCUĞU ÇOCUKLUĞUNDAN İTİBAREN EĞİTİCİ VE GELİŞTİRİCİ OYUNLARA ALIŞTIRMAK, DÜŞÜK KALİTELİ OYUNLARIN KULLANIMINDAN KAÇINMAK VE ÇOCUĞUN BİLGİSAYARDA GEÇİRDİĞİ SÜREYİ İZLEMELİDİR.